

Master copy

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

Syllabus for B.A. (Honours and General)
under revised new course structure
for Part-I, Part-II and Part-III

in

NEPALI

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

Raja Rammohunpur, Darjeeling - 734 013
West Bengal, India.

उत्तर बङ्ग विश्वविद्यालय

स्नातक पाठ्यक्रम

ऐच्छिक नेपाली

(१+१+१ प्रणाली)

मोठ अङ्क - ४००

पहिलो खण्ड

पूर्णाङ्क ५० x ३ = १५०

पाठ्यचर्या - १.१ भाषाको परिचय

५० कुल व्याख्यान = ३०

- ✓ १.१ भाषा - अर्थ, परिभाषा, प्रकृति र विशेषता।
- १.२ संसारका प्रमुख भाषा-परिवारहरूको परिचय।
- १.३ नेपाली भाषाका विकासको परिचय।
- १.४ नेपाली शब्द भण्डार।
- ✓ १.५ नेपाली शब्दवर्ग र व्याकरणिक कोटिहरू।

सन्दर्भ सामग्री-

१. भाषाविज्ञान	- चूडामणि बन्धु
२. नेपाली भाषाको उत्पत्ति	- चूडामणि बन्धु
३. नेपाली भाषा र साहित्य	- बालकृष्ण पोखरेल
४. नेपाली वाक्य व्याकरण	- माधवप्रसाद पोखरेल

पाठ्यचर्या - १.२ आख्यानान्तर नेपाली गद्य र नेपाली साहित्येतिहासको सर्वेक्षण ५०

३०

(क) आख्यानान्तर नेपाली गद्य-साहित्य -

२५

(१५)

- ✓ १. आख्यानान्तर गद्य-साहित्यको स्वरूप र यसका प्रमुख भेदहरूको परिचय।
- २. निम्नलिखित लेखक र तिनका कृतित्वको परिचयसहित तलका गद्य-रचनाहरूको समीक्षात्मक अध्ययन -

हाइ हाइ अङ्ग्रेजी	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
जुँघा	- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
कवि	- रामकृष्ण शर्मा
देउताको काम	- शङ्कर लामिछाने
गोँधी	- राजनारायण प्रधान
पढेको मूर्ख	- रामलाल अधिकारी
प्यारिसकी पोक्ची	- तारानाथ शर्मा
कवि चमेलजी : एक-शब्दचित्र	- भैरव अर्याल

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली निबन्ध-यात्रा	- रामलाल अधिकारी
३. साझा निबन्ध	- भीरव अर्याल (सम्पा.)
२. निबन्ध-नन्दन	- घनश्याम नेपाल (सम्पा.)

(ख) नेपाली साहित्यको इतिहासको सर्वेक्षण -

२५

१. नेपाली साहित्यका विकासको सामाजिक तथा भाषिक
२. नेपाली कविताको विकास।
३. नेपाली गद्याख्यानको विकास।
४. नेपाली नाटक र रङ्गमञ्चको विकास।
५. आख्यानोत्तर नेपाली गद्य-साहित्यको विकास।

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास	- तारानाथ शर्मा
२. भारतीय नेपाली साहित्यको इतिहास	- असीत राई
३. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास	- मोहनराज शर्मा
- सम्भव

(ङ) पाठ्यचर्या - १.३. नेपाली कविता (तेस्रो आयामपूर्व)

५० कुल

कविका काव्यकारिताको परिचयसहित तलका कविताको समीक्षात्मक अध्ययन -

१. टुङ्ना भजन	- जानदिलदास
२. बिन्ती डिट्ठा विचारीसित...	- भानुभक्त आचार्य
३. कविताको सराजाम	- मोतीराम भट्ट
४. पाटीमा ढाक्रेको पसारो	- लेखनाथ पौड्याल
५. यात्री	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
६. साहित्य सुधा	- धरणीधर कोइराला
७. के त्यसको कविता लेखूँ	- बालकृष्ण सम
८. साहित्यिक होली	- तुलसी अप्तन
९. रोएँ-हाँसेँ	- दान प्यालिङ
१०. बिहान	- वीरेन्द्र
११. सेनानीको मृत्युशोकमा	- नरेन्द्रप्रसाद कुमा

सन्दर्भ सामग्री-

१. हिमालचुली	- ईश्वर बराल (सम्पा.)
२. सम्मेलन कविता सङ्ग्रह	- लक्ष्मीदेवी सुब्बास (सम्पा.)
३. मोतीराम भट्टका उपलब्ध रचनावली	- हरिभक्त नवपानीय (सम्पा.)
४. वैरागी काँइलाका कविता	- वैरागी काँइला

दोस्रो खण्ड

पूर्णाङ्क - $40 \times 3 = 120$

पाठ्यचर्या - २.१ साहित्य-तत्व

५० कुल व्याख्यान ३०

१. साहित्यको अर्थ, परिभाषा, हेतु, प्रयोजन।
२. साहित्यका प्रमुख विधाहरूको स्वरूप परिचय।
३. छन्द र लय - अर्थ, परिभाषा तथा प्रमुख प्रकारहरूको सोदाहरण परिचय।
४. अलङ्कार - अर्थ, परिभाषा, तथा प्रमुख प्रकारहरूको सोदाहरण परिचय।
५. शब्दशक्तिको परिचय।

सन्दर्भ सामग्री-

१. साहित्य प्रकाश	- केशवप्रसाद उपाध्याय
२. साहित्य परिचय	- मोहन हिमांशु थापा
३. साहित्यको अनुशीलन	- भानुभक्त पोखरेल
४. पूर्वीय काव्य सिद्धान्त	- केशवप्रसाद उपाध्याय

पाठ्यचर्या - २.२ नेपाली कथा

५०

कुल व्याख्यान ३०

निम्नलिखित कथाकार र तिनका कथाकारिताको परिचयसहित तलका कथाहरूको समीक्षात्मक अध्ययन -

१. मि. एच. बी. ब्यास्नेट	- रुपनारायण सिंह
२. जरजेटको सारी	- शिवकुमार राई
३. ईर्ष्या	- हायनमदास राई किराँत
४. प्रायश्चित	- गुरुप्रसाद मैनाली
५. त्यो क्रान्तिको प्रतीक	- गोविन्द गोठाले
६. कुरुरको छाउरो	- देवकुमारी थापा
७. अन्त म को ?	- डा. त्रिलोक राई
८. घोषबाबू	- इन्द्रचन्द्र राई

९. व्याङ्क पासबुक
१०. मृत्युके मुखेन्जी
११. सङ्गो सपना : धमिलो संसार
१२. त्यो फेरि फर्केला
१३. दोषी चस्मा
१४. स्वास्नी मान्छे

- हरिप्रसाद गोर्खा राई ✓
- परशुराम रोका ✓
- पूर्ण राई ✓
- भवानी मिश्र ✓
- विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला ✓
- सानु लामा ✓

सन्दर्भ सामग्री-

१. भारतीय नेपाली कथा
२. सम्मेलन कथा सङ्ग्रह
३. नेपाली कथा-यात्रा
४. दार्जिलिङका कथा र कथाकार

- दयाराम श्रेष्ठ (सम्पा.)
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सम्पा.)
- रामलाल अधिकारी (सम्पा.)
- राजनारायण प्रधान (सम्पा.)

पाठ्यचर्या - २.३ नेपाली नाटक

५०

१. मुकुन्द-इन्दिरा
२. माया
३. वियोग
४. मसिनेको शङ्का
५. पाँच ऐतिहासिक एकाङ्की

- बालकृष्ण सम
- गोपालप्रसाद रिमाल
- मनबहादुर मुखिया
- गनुसिंह गुरुङ
- भीमनिधि तिवारी

सन्दर्भ सामग्री-

१. सम र समका कृति
२. केही नेपाली नाटक
३. नेपाली नाटक र नाटककार
४. नेपाली एकाङ्की यात्रा

- ललाना शर्मा
- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
- केशवप्रसाद उपाध्याय
- रामलाल अधिकारी

तेस्रो खण्ड

पाठ्यचर्या - ३.१ नेपाली कविता (तेस्रो आयामदेखि यता)

पूर्णाङ्क - ५०x२=१००

५०

१. छोरोलाई
२. आकाशका तारा के तारा
३. तिमी को?

- अगमसिंह गिरी ✓
- हरिभक्त कटुवाल ✓
- गोपालप्रसाद रिमाल ✓

- ४. वैशाख
- ५. नयाँ वर्ष
- ६. पहराको फूल
- ७. औलाहरु चुमेर
- ८. शिरीष र धुपीमा
- ९. उत्सर्ग
- १०. उज्यालोको अवदान

- माधव घिमिरे
- भूपि शेरचन
- मोहन कोइराला ✓
- वैरागी काइँला
- ईश्वर वल्लभ ✓
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास
- ओकिउयामा ग्वाइन ✓

सन्दर्भ सामग्री-

१. नवआधुनिक नेपाली कविता	- हरेन आले (सम्पा.)
२. वैरागी काइँलाका कविता	- वैरागी काइँला
३. नेपाली कविता यात्रा	- मोहन ठकुरी (सम्पा.)

पाठ्यचर्या - ३.२ नेपाली उपन्यास

५०

३०

(J) अ. उपन्यासकारहरूको परिचयसहित तलका उपन्यासहरूको समीक्षात्मक अध्ययन -

१. लगन	- अच्छा राई रसिक
२. बलिबेदी	- समीरण छेत्री
३. जुनेली रेखा	- इन्द्र सुन्दास
४. यन्त्रणा	- असीत राई

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली उपन्यासका आधारहरू	- इन्द्रबहादुर राई
२. दार्जिलिङ्ग नेपाली उपन्यासका प्रवृत्ति	- मोहन पि. दाहाल
३. आधुनिक नेपाली उपन्यास	- मोहन पि. दाहाल

उत्तर बङ्ग विश्वविद्यालय

नेपाली विभाग

स्नातक

(१+१+१ प्रणाली)

नेपाली (अनर्स)

पाठ्यक्रम

मोठ अ

पहिलो खण्ड -

पूर्णाङ्क - १००×२=

पाठ्यचर्या - १.१ (क) नेपाली कविता (सुरुदेखि लेखनाथसम्म)

५०

(क) नेपाली कविताका विकासको पृष्ठभूमि र इतिहास

(ख) पृथ्वीनारायण

- सुवानन्द दास

(ग) रामायण सुन्दरकाण्ड

- भानुभक्त आचार्य

(घ) उदय लहरी

- लानदिलदास

(ङ) पिकदूत

- मोतीराम भट्ट

(च) ऋतु-विचार

- लेखनाथ पौड्याल

सन्दर्भ सामग्री -

१. वीरकालीन कविता

- दयाराम श्रेष्ठ

२. प्राथमिक कालीन कवि र काव्य-प्रवृत्ति

- केशवप्रसाद उपाध्याय

३. रामायण

- भानुभक्त आचार्य

४. भानुभक्तका कृति - अध्ययनहरू

- इन्द्रबहादुर राई (सम्)

५. जोसमनी सन्त परम्परा र साहित्य

- जनकलाल शर्मा

६. मोतीराम भट्टका उपलब्ध रचनाहरू

- हरिभक्त नवपानीय

७. मोती-स्मृति ग्रन्थ

- रमा शर्मा (सम्पा.)

८. ऋतुविचार

- लेखनाथ पौड्याल

९. लेखनाथ पौड्यालका कृतित्वको विश्लेषण र...

- वासुदेव त्रपाठी

पाठ्यचर्या - १.१ (ख) नेपाली उपन्यास

५०

३०

(अ) नेपाली उपन्यासका विकासको पृष्ठभूमि र इतिहास

(आ) नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार

(रूपनारायण सिंह, बाइदेल, कोइराला र सुन्दास)

१. भ्रमर	- रूपनारायण सिंह
२. लङ्गडाको साथी	- लैनसिंह बाइदेल
३. तीन घुम्ती	- विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला
४. सहारा	- इन्द्र सुन्दास

सन्दर्भ सामग्री-

१. नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार	- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
२. नेपाली उपन्यासका आधारहरू	- इन्द्रबहादुर राई
३. केही कृति - केही रङ्गति	- राजनारायण प्रधान
४. दार्जिलिङ नेपाली उपन्यासका प्रवृत्ति	- मोहन पि. दाहाल
५. उपन्यास-सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास	- नेत्र एटम र कृष्णहरि बराल

पाठ्यचर्या - १.२ (क) नेपाली कथा (तेस्रो आयामपूर्व)

५०

३०

(अ) नेपाली कथाका विकासको पृष्ठभूमि र परम्परा

(आ) निम्नलिखित कथाकार एवम् तिनका कथाकारिताको परिचय सहित कथाहरूको अध्ययन

१. विदा	- गुरुप्रसाद मैनाली
२. परिबन्द	- पुष्कर शम्शेर
३. धनमतीको सिनेमा स्वप्न	- रूपनारायण सिंह
४. माछाको मोल	- शिवकुमार राई
५. मैयाँ साहेब	- भवानी भिक्षु
६. चौकीदार	- हायमनदास राई किंरात
७. जीवन यात्रामा	- एम. एम. गुरुङ
८. मेरो पुरानो स्कुल	- परशुराम रोका
९. कुखुराको भाले	- वीरविक्रम गुरुङ
१०. सन्तोष बाबूको डायरीमाथि	- सुख नम
११. ठुलेले चान हान्यो	- डा. त्रिलोक राई
१२. रातभरि हुँदै चल्यो	- इन्द्रबहादुर राई
१३. चर्केको छाला	- देवकुमारी थापा
१४. मेरो एउटा सागा हुँकी	- हरिप्रसाद गोर्खा राई

सन्दर्भ सामग्री-

१. कथा-कुसुम
२. इन्ध्यालबाट
३. दार्जिलिङका कथा र कथाकार
४. नेपाली कथा-यात्रा
५. सम्मेलन कथा-सङ्ग्रह

- सूर्यविक्रम ज्ञवाली (सं.)
- ईश्वर बराल (सम्पा.)
- राजनारायण प्रधान (सं.)
- रामलाल अधिकारी (सं.)
- लक्ष्मीदेवी सुन्दास (सं.)

पाठ्यचर्या - १.२ (ख) नेपाली नाटक (स्वर्णदेखि विजय मल्लसम्म)

५०

(अ) नेपाली नाटक र रङ्गमञ्चका विकासको पृष्ठभूमि र इतिहास, नाट्यकारिताको मूल्याङ्कनसहित तलका नाट्यकृतिहरूको विश्लेषणात्मक अध्ययन

१. अटलबहादुर

- पहलमानसिंह स्वर्ण

२. भीमसेनको अन्त्य

- बालकृष्ण सम

३. सहनशीला सुशीला

- भीमविधि तिवारी

४. यो प्रेम

- गोपालप्रसाद रिमाल

५. पत्थरको कथा

- विजय मल्ल

सन्दर्भ-सामग्री-

१. केही नेपाली नाटक
२. नेपाली नाटकको इतिहास
३. नाटक - एक चर्चा
४. बालकृष्ण समको दुखान्त्य नाट्य-चेतना
५. नेपाली नाटक र नाटककार

- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
- रत्नध्वज जोशी
- विजय मल्ल
- केशवप्रसाद उपाध्याय
- केशवप्रसाद उपाध्याय

दोस्रो खण्ड

पूर्णाङ्क - $100 \times 2 = 200$

पाठ्यचर्या - २.१ (क) साहित्यका तत्त्व

५०

१. साहित्यको अर्थ, प्रयोजन, हेतु, साहित्यका प्रमुख विधाहरूको परिचय।
२. शब्दशक्ति - अर्थ, भेदहरूको सोदाहरण परिचय।

३. छन्द र लय - अर्थ, छन्द र लयमा भेद, छन्दका प्रमुख प्रकारहरूको सोदाहरण परिचय।

४. अलङ्कार - अर्थ, प्रमुख भेदहरूको सोदाहरण परिचय, अलङ्कार र अलङ्कार

५. काव्य-विम्ब, प्रतीक, मिथक, कथानकरुढी, मानवीकरण र अपरिचितीकरण।

६. रस - अर्थ, स्वरूप, भेद विवेचना।

७. रीति र शैली।

८. त्रासदी र कमेडी।

९. काव्यगुण र काव्यदोष।

सन्दर्भ-सामग्री-

१. साहित्य प्रदीप	- सोमनाथ सिग्देल
२. साहित्य-प्रकाश	- केशवप्रसाद उपाध्याय
३. साहित्यको अनुशीलन	- भानुभक्त पोखरेल
४. नेपाली साहित्यकोश	- ने.रा.प्र.प्र.
५. पूर्वीय काव्य-सिद्धान्त	- गोविन्दप्रसाद भट्टराई
६. साहित्य विमर्श	- विद्यापति दाहाल

पाठ्यचर्या - २.१ (ख) नेपाली कविता (देवकोटादेखि कटुवालसम्म)

५०

३०

निम्नलिखित कृतिहरूको समीक्षात्मक अध्ययनसहित तिनका रचनाकारहरूका काव्यकारिताको मूल्याङ्कन -

१. महाराणा प्रताप	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
२. आगो र पानी	- बालकृष्ण सम
३. युद्ध र योद्धा	- अगमसिंह गिरी
४. पापिनी आमा	- माधवप्रसाद घिमिरे
५. आमाको सपना (कविता)	- गोपालप्रसाद रिमाल
६. हामी	- ओककिउयामा ग्वाइन
७. डायरी लेख लागिरहेछु	- वीरेन्द्र
८. असीमको सीमा	- दान खालिङ
९. धिक्कार	- तुलसी अपतन
१०. वसन्त	- भूपि शेरचन
११. कार्टुनको सहर	- मोहन कोइराला
१२. २७ मई १९६४	- वैरागी काइला
१३. त्यो एकलो वृक्षलाई	- ईश्वर बल्लभ
१४. मेरो नामले पुगेन मलाई	- खड्गसिंह राई काँडा
१५. म ऐलान गरिरहेछु	- हरिभक्त कटुवाल

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली कविताको सिंहावलोकन	- वासुदेव त्रिपाठी

२. टिपेका टिप्पणीहरू	- इन्द्रबहादुर राई
३. नेपाली काव्य र कवि	- राममणि रिसाल
४. महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य	- कुमारबहादुर जोशी
५. नेपाली कविताका प्रवृत्ति	- रमेश श्रेष्ठ
६. अधिति केही	- कुमार प्रधान
७. सिर्जना र मूल्याङ्कन	- अग्नि सुवेदी

पाठ्यचर्या - २:२ (क) नेपाली कथा (तेस्रो आयामदेखि यता)

५०

३०

निम्नलिखित कथाकारहरूका कथाकारिताको परिचयसहित कथाहरूको विश्लेषण

१. त्यसरी बाँचेको छ, त्यसरी नै	- इन्द्रबहादुर राई
२. भाँडो	- गोविन्द गोठाले
३. पैयू फुलेको दिन	- सानु लामा
४. गमलाको फुल	- माया ठकुरी
५. लाहुरी भैंसी	- रमेश विकल
६. गमबहादुरको कथा	- वि. वि. लकान्द्री
७. ढिकी	- प्रकाश कोविद
८. पुनैको जलसित मेरो रात	- एडोन रोड्गोड
९. जय-विजय	- पूर्ण राई
१०. घैलाभरि पानी	- शरद छेत्री
११. परी	- विन्ध्य सुब्बा
१२. प्रेम	- गुप्त प्रधान
१३. स्वाद	- ध्रुवचन्द्र गौतम
१४. एकान्त	- मनु ब्राजाकी
१५. पशुहरूको बस्ती	- विश्वम्भर चञ्चल

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली कथा-यात्रा	- रामलाल अधिकारी
२. दार्जिलिङका कथा र कथाकार	- राजनारायण प्रधान
३. पच्चीस वर्षका नेपाली कथा	- दयाराम श्रेष्ठ सम्भव
४. नेपाली कथावलोकन	- प्रतापचन्द्र प्रधान
५. भारतीय नेपाली कथा	- दयाराम श्रेष्ठ सम्भव

पाठ्यचर्या २.२ (ख) सामान्य भाषाविज्ञानको परिचय ५५१० ५० ३०

१. भाषाको अर्थ, परिभाषा, प्रकृति र विशेषता।
२. भाषा, बोली, भाषिका र प्रयुक्ति।
३. संसारका भाषाहरूको वर्गीकरणका आधारहरू।
४. पारिवारिक वर्गीकरण र आकृतिमूलक वर्गीकरणका साथै भारतीय उपमहाद्वीपका भाषा-परिवारहरूका विशेषताहरूको परिचय।
५. भाषाविज्ञान - परिभाषा, क्षेत्र।
६. भाषाविज्ञानका प्रमुख विभागहरूको परिचय।
७. ध्वनिविज्ञान - भाषिक ध्वनि, ध्वनि उच्चारणका अवयवहरू, ध्वनि वर्गीकरणका आधारहरूको परिचय।
८. रूपविज्ञान - रूप, रूपका प्रकार, पद, शब्द।
९. वाक्यविज्ञान - पदबन्ध, उपवाक्य र वाक्यका परिभाषा र प्रकार।
१०. अर्थविज्ञान - अर्थको अर्थ र परिभाषा, अर्थपरिवर्तनका कारण र दिशा, शब्द र अर्थको सम्बन्ध।

१. सन्दर्भ-सामग्री-

i. भाषाविज्ञान	• बुडामणि बन्धु।
ii. भाषाविज्ञान	• भोलानाथ तिवारी।
iii. नेपाली वाक्य-व्याकरण	• साधवप्रसाद पोखरेल।
iv. भाषाविज्ञान	• योगेन्द्र यादव र भौष्मनारायण उप्रेती।

तेस्रो खण्ड

पूर्णाङ्क - $100 \times 8 = 800$

पाठ्यचर्या ३.१ (क) साहित्य सिद्धान्त र प्रमुख वादहरू ५० ३०

१. अलङ्कारवाद।
२. औचित्यवाद।
३. शास्त्रीयतावाद।
४. स्वच्छन्दतावाद।
५. यथार्थवाद।
६. अनुकरण र विरेचन।
७. आई. ए. रियडर्सको कल्पना-सिद्धान्त।
८. टि. एस. इलियटको वस्तुगत समीकरणको सिद्धान्त।

सन्दर्भ-सामग्री

१. साहित्य प्रदीप	- सोमनाथ सिग्देल।
२. पूर्वीय काव्य-सिद्धान्त	- गोविन्दप्रसाद भट्टराई।
३. पश्चात्य काव्य-सिद्धान्त	- अभि सुवेदी।
४. पश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा १-२	- वासुदेव त्रिपाठी।
५. पश्चिमका प्रमुख केही वादहरू	- कुमारबहादुर जोशी।

पाठ्यचर्या - ३.१ (ख) समकालीन नेपाली कविता

५०

३०

समकालीन नेपाली कविताका प्रवृत्तिको परिचयसहित तलका क
समीक्षात्मक अध्ययन-

१. टासिलिङमा बुद्धलाई देखेर	- गिर्मी सेर्पा
२. निःशब्द	- मोहन ठकुर
३. शान्ति सन्देह (कविता)	- जस योन्ज
४. सपनाहरू	- पवन चामा
५. पौरखको नदी	- भविलाल ल
६. म बेथलेहन सहरको हिप्पोपोटामस	- जीवन थिङ
७. शून्यको घाउ	- नोजाङ् स्या
८. आज फेरि छोरासित	- विकास गो
९. युक्लिष्टस : आउँदो पिँढीलाई आशीर्वाद	- नव सापको
१०. रातभरि गोदावरी हावासँग नाचिरहो	- राजेन्द्र भण
११. परेली परेलीमा भिजेर	- नरेशचन्द्र
१२. शकुन्तला	- पद्म क्षत्री
१३. निर्जल प्रलय	- अविनाश
१४. आवाजका बाजहरू	- मनप्रसाद

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नव-आधुनिक नेपाली कविता	- हरेन आले (सम्पा.)
२. समसामयिक साझा कविता	- तारानाथ शर्मा (सम्पा.)
३. समसामयिक कविताहरू	- कृष्ण प्रसाई (सम्पा.)
४. केही पृष्ठहरू अध्ययनका	- शरद् क्षत्री

पाठ्यचर्या - ३.२ (क) समकालीन नेपाली उपन्यास

५०

३०

निम्नलिखित उपन्यासहरूको विश्लेषणात्मक अध्ययनसहित तिनका
उपन्यासकारिताको मूल्याङ्कन -

१. अमीष्टको खोज	- भीम दाहाल
२. शरणार्थी	- कृष्ण धरावासी
३. पर्याप्तमित्र र बाहिर	- पारिजात
४. आँधी	- लोकनाथ चापागाई
५. नयाँ क्षितिजको खोज	- असीत राई

सन्दर्भ-सामग्री-

१. उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास	- नेत्र एटम र कृष्णहरी बराल
२. नेपाली उपन्यास - परम्परा र प्रवृत्ति	- राजेन्द्र सुवेदी
३. आख्यानदेखि पराख्यानसम्म	- पेम्पा तामङ

पाठ्यचर्या - ३.२ (ख) आख्यानोत्तर नेपाली गद्य साहित्य

५०

३०

(क) आख्यानोत्तर नेपाली गद्य-साहित्यको स्वरूप र शैलीको विकास। (१०)

(ख) तलका निबन्धहरूको समीक्षात्मक अध्ययनसहित तिनका लेखकहरूका
निबन्धकारिताको मूल्याङ्कन -

१. श्री गणेशाय नमः	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
२. छन्द र लय	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
३. बेलासा	- लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
४. एड्स-इयाक्ट चिन्तन प्याज	- शङ्कर लामिछाने
५. औपन्यासिक पात्र जीवनको पृष्ठभूमिमा	- शङ्कर लामिछाने
६. साहित्य र हावापानी	- कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
७. वक्ताको कुनो	- तारानाथ शर्मा
८. गृहस्थी जीवन	- रामलाल अधिकारी
९. तस्वीर	- हृदयचन्द्रसिंह प्रधान
१०. कविको धन	- रामकृष्ण शर्मा
११. अजिब भोज	- पारसमणि प्रधान
१२. टाउको	- भैरव अर्याल
१३. खै खै	- केशवराज पिँडाली
१४. हास्य	- राजनारायण प्रधान
१५. रिस किन उठ्छ	- सानुभाइ शर्मा

सन्दर्भ-सामग्री-

१. सयपत्री	- ईश्वर बराल (सम्पा)
२. नेपाली निबन्ध-यात्रा	- रामलाल अधिकारी
३. पच्चीस वर्षका नेपाली निबन्ध	- तारानाथ शर्मा (सम्पा)
४. साझा निबन्ध	- चूडामणि बन्धु (सम्पा)
५. निबन्ध-नन्दन	- घनश्याम नेपाल (सम्पा)
६. निबन्धकार देवकोटाका दार्शनिक चिन्तन	- दुर्गाप्रसाद अर्याल

पाठ्यचर्या - ३.३ (क) नेपाली नाटक

५०

निम्नलिखित नाटकहरूको समीक्षात्मक अध्ययनसहित तिनका नाट्यकारिताको मूल्याङ्कन -

१. वैकुण्ठ एक्सप्रेस	- मोहनराज शर्मा
२. अनि देउराली रन्छ	- मनबहादुर मुखिया
३. उसको घर (एकाङ्की)	- लक्ष्मण श्रीमल
४. अश्वत्थामा हतोहतः	- अविनाश श्रेष्ठ
५. टीका (एकाङ्की)	- मोहन पुकार

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली नाटक र रङ्गमञ्च	- केशवप्रसाद उपाध्याय
२. नेपाली नाटक र नाटककार	- केशवप्रसाद उपाध्याय
३. मनबहादुर मुखियाको नाट्य-शिल्प	- पद्मा अर्याल

पाठ्यचर्या - ३.३ (ख) नेपाली भाषाविज्ञान

५०

३०

१. नेपाली भाषाको उत्पत्ति र विकासको सर्वेक्षण।
२. नेपाली भाषाका शब्दवर्ग र व्याकरणिक कोटिहरू।
३. नेपाली व्याकरणको ऐतिहासिक परम्परा।
४. नेपाली भाषाको शब्द भण्डार।
५. नेपाली भाषाको शब्द निर्माण प्रक्रिया।

१. सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली भाषाको उत्पत्ति	- चूडामणि बन्धु।

२. नेपाली भाषाको बनोट	- गोपालनिधि तिवारी।
३. भाषाविज्ञान	- योगेन्द्र यादव र भीष्मनारायण उप्रेती।
४. वृहत् नेपाली व्याकरण	- रोहिणीप्रसाद भट्टराई।
५. नेपाली भाषा र साहित्य	- बालकृष्ण पोखरेल।
६. नेपाली व्याकरणका केही पक्ष	- चूडामणि बन्धु (सम्पा.)।
७. नेपाली व्याकरणको ऐतिहासिक सर्वेक्षण	- सुकुम शर्मा।

पाठ्यचर्या - ३.४ (क) नेपाली साहित्येतिहासको परिचय

५०

३०

१. नेपाली साहित्येतिहासको सामाजिक-सांस्कृतिक पृष्ठभूमि।
२. नेपाली कविताको विकास
३. नेपाली कथाको विकास
४. नेपाली उपन्यासको विकास
५. नेपाली नाटकको विकास
६. आख्यानोत्तर नेपाली गद्यको विकास

सन्दर्भ-सामग्री-

१. नेपाली साहित्यको इतिहास	- तारानाथ शर्मा।
२. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास	- मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'।
३. नेपाली साहित्यको परिक्रमा	- ठाकुर पराजुली।
४. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास	- धनश्याम नेपाल।
५. भारतीय नेपाली साहित्यको इतिहास	- असीत राई।
६. धूमिल पृष्ठहरू	- गुप्त प्रधान।

पाठ्यचर्या ३.४ (ख) तलकामध्ये कुनै एउटा विषयको विस्तृत अध्ययन ५०

३५

- (अ) नेपाली प्रबन्ध काव्य।
- (आ) नेपाली अनूदित साहित्य।
- (इ) नेपाली लोक साहित्य।

(अ) नेपाली प्रबन्ध काव्य

५०

१. प्रबन्धको काव्यको अर्थ परिभाषा, स्वरूप र यसका प्रकार।
२. महाकाव्य - तत्व, स्वरूप सङ्गठन।

३. खण्डकाव्य - तत्त्व, स्वरूप-सङ्गठन।
४. नेपाली प्रबन्ध काव्यका विकासको समीक्षात्मक अध्ययन। - लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
५. सुलोचना - तुलसी 'अपतन'।
६. कर्णकुन्ती - तुलसीराम शर्मा यादव
७. आमा

१. सन्दर्भ-सामग्री -

- i. देवकोटा र उनका महाकाव्य - कुमारबहादुर जोशी।
- ii. साहित्य-प्रदीप - सोमनाथ सिग्देल।
- iii. देवकोटाका प्रबन्ध काव्य - कृष्ण गौतम।
- iv. नेपाली काव्य र कवि - राममणि रिसाल।

अथवा

(आ) नेपाली अनूदित साहित्य

५०

१. अनुवादको अर्थ, परिभाषा, प्रकार।
२. अनुवादको प्रयोजन र महत्त्व, अनि यसका प्रायोगिक पक्ष।
३. अनूदित नेपाली वाङ्मयको पृष्ठभूमि र परम्परा।
४. नेपाली साहित्यका विभिन्न विधामा अनुवादको स्थिति।
५. अनुवादविज्ञानको स्वरूप र यसको विकास।

१. सन्दर्भ-सामग्री -

१. अनुवादको भूमिका - तारापति उपाध्याय।
२. अनुवादविज्ञान - सुरेश कुमार।
३. अनुवाद - सिद्धान्त एवम् प्रयोग - डा. नगेन्द्र।
४. भारतीय भाषाएँ और हिन्दी... - कैलाशचन्द्र भाटिया।
५. अनुवाद सिद्धान्त की रूपरेखा - सुरेश कुमार।

अथवा

(इ) नेपाली लोक साहित्य

५०

१. लोकसाहित्य - अर्थ, परिभाषा, क्षेत्र र स्वरूप।
२. लोकवार्ता, लोकसाहित्य र लोक-संस्कृति।
३. नेपाली लोकसाहित्यको विधागत वर्गीकरण।

उत्तर बङ्ग विश्वविद्यालय

पाठ्यक्रम

प्रमुख भारतीय भाषा : नेपाली

स्नातक तह

(बि. ए. बि. एस्सी. र बि. कम. पहिलो खण्डका लागि)

पूर्णाङ्क - ५०

पाठ्य-विषय	अङ्क	कक्षा
१. वर्षा-विचार (अनु-विचारबाट) - लेखनाथ पौड्याल	१०	१००
२. नेपाली शब्दचम (नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद, क्रियायोगी, नामयोगी, संयोजक र निपात) - हुरुको परिचय।	८	१००
३. व्याकरणिक त्रोटिहरू (लिङ्ग, वचन, पुरुष, कारक, काल, पक्ष, वाच्य र आदर) - को परिचय।	८	१००
४. पर्यायवाची शब्द, विलोम शब्द, सार-शब्द र अनेकार्थी शब्दहरू।	५	५
५. पत्र-लेखन, प्रतिवेदन-लेखन र विज्ञापन-लेखन।	५	४
६. निबन्ध-रचना।	१२	४

सन्दर्भ-सामग्री-

१. वृहद् नेपाली व्याकरण	- रोहिणीप्रसाद भट्टराई।
२. राम्रो रचना - मिठो नेपाली	- कृष्णप्रसाद पराजुली।
३. आदर्श नेपाली व्याकरण	- तारापति उपाध्याय र द्रोण पौड्याल।
४. उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना	- घनश्याम नेपाल र कविता लामा।
५. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना	- घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली।

४. नेपाली लोककथाका प्रकार र प्रवृत्तिको परिचय।
५. नेपाली लोककविताका भेद र विशेषताहरूको परिचय।
६. नेपाली लोकनाट्यको परम्परा र वैशिष्ट्य।

१.सन्दर्भ-सामग्री -

१. नेपाली जन-साहित्य	- काजीमान कन्दङ्वा।
२. नेपाली लोक-साहित्य	- चूडामणि बन्धु।
४. नेपाली लोक साहित्यको विवेचना	- धर्मराज थापा र हंसपुरे सुवेदी।
५. अनुसन्धान-प्रबन्ध प्राप्ति र शैली	- चूडामणि बन्धु।
६. अनुसन्धान तथा प्रतिपदन लेखन	- चूडामणि बन्धु।
७. शोध-विधि	- मोहनराज शर्मा र खगेन्द्रप्रसाद लुङ्गटेल।